

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
Siunčiama per E. pristatymo sistemą

Nr.

Kopija
Lietuvos Respublikos Vyriausybei
Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijai
Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų
ministerijai
Siunčiama per E. pristatymo sistemą

DĖL LIETUVOS RESPUBLIKOS VYRIAUSYBĖS NUTARIMO

Lietuvos Respublikos Vyriausybė 2020 m. lapkričio 25 d. posėdyje pritarė Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės 2020 m. liepos 8 d. nutarimo Nr. 763 „Dėl Atlyginimo už valstybės įmonės Registrų centro tvarkomų registrų objektų registravimą, šių registrų ir Nekilnojamojo turto kadastro duomenų, informacijos, dokumentų ir (ar) jų kopijų tvarkymą dydžių sąrašo patvirtinimo“ pakeitimo“ projektui (toliau – Nutarimas) (2020 m. lapkričio 25 d. protokolas Nr. 53, 18 klausimas).

Nutarimas buvo priimtas nepaisant to, kad Nutarimu siūlomas teisinis reguliavimas nesuderinamas su Lietuvos Respublikos valstybės informacinių išteklių valdymo įstatymu, Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registro įstatymu, Lietuvos Respublikos Vyriausybės patvirtintu Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registrui pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašu¹, iš Konstitucijos kylančiais reikalavimais (Lietuvos Respublikos Vyriausybei paisyti savo pačios priimtų nutarimų ir, priimant teisės aktą, kuriam įgyvendinti reikalingos lėšos, numatyti tokio teisės akto įgyvendinimui būtinas lėšas, diferencijuotą teisinį reguliavimą grįsti objektyviais kriterijais), taip pat to, kad Nutarimu paneigiamas audito įmonės atliktas atlyginimo dydžių apskaičiavimo patikrinimas ir Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos išvada, jog atlyginimo dydžiai yra pagrįsti ir apskaičiuoti remiantis faktinėmis sąnaudomis.

Primename, kad valstybės įmonė Registrų centras (toliau – Registrų centras) nepritarė Nutarimui ir išsamius argumentus pateikė Nutarimo derinimo metu². Registrų centras taip pat pateikė detalias pastabas ir pasiūlymus dėl Nutarimo tobulinimo, įskaitant dėl reikalingų priemonių, laiko ir lėšų juo nustatomam reguliavimui įgyvendinti, tuo atveju, jei Nutarimas, nepaisant esminių prieštaravimų Konstitucijai, įstatymams ir Aprašui, būtų toliau svarstomas. Tačiau į jokiais Registrų centro pastabas ir (ar) pasiūlymus atsižvelgta nebuvo.

¹ Vyriausybės 2018 m. sausio 10 d. nutarimas Nr. 45 „Dėl Atlyginimo už registro objekto registravimą, dokumentų teikimą dydžių apskaičiavimo ir atlyginimo už registro objekto registravimą, registro duomenų, registro informacijos, registrui pateiktų dokumentų ir (arba) jų kopijų, valstybės informacinių sistemų duomenų teikimą mokėjimo tvarkos aprašo patvirtinimo“.

² Registrų centro 2020 m. lapkričio 20 d. raštas Nr. NS-36445 (1.10 E) „Dėl Lietuvos Respublikos Vyriausybės nutarimo projekto“; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/dcaeb0c42b3111eb8c97e01ffe050e1c?ifwid=9iufy64qd>

Priimant Nutarimą, taip pat nebuvo atsižvelgta ir į Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės³ ir Teisės grupės⁴ pateiktas pastabas, jų siūlymus suderinti Nutarimą su Lietuvos Respublikos ekonomikos ir inovacijų ministerija bei Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnyba.

Atitinkamai Nutarimu buvo iš esmės sukurtas precedentas, sudarantis prielaidas kitiems asmenims reikalauti numatyti vis naujų išimčių dėl atlyginimo dydžių taikymo (registro objektų registravimo ar duomenų teikimo neatlygintinai ar lengvatinėmis sąlygomis), taip pat kuriamas teisinio reguliavimo nestabilumas ir išbalansuojama registrų finansavimo tvarka bei registrų tvarkytojo veiklos planai ir paslaugų kainodara.

Atkreipiame dėmesį, kad Lietuvos Respublikos nekilnojamojo turto registras yra pirmos kategorijos pagrindinis valstybės registras ir Registrų centras privalo užtikinti, kad jis būtų tvarkomas ir veiktų tinkamai. Todėl pakartotinai pažymime, kad Nutarimu nustatomam reguliavimui įgyvendinti yra reikalingi Nekilnojamojo turto sandorių viešosios elektroninės paslaugos (toliau – NETSVEP paslauga), kuria naudodamiesi notarai rengia sandorius, teikia Registrų centrui prašymus įregistruoti juridinius faktus, daiktines teises, prašymus įvertinti nekilnojamosios daiktus, patikslinti nekilnojamųjų daiktų duomenis, teikia Registrų centrui informaciją apie sudarytus sandorius, programiniai pakeitimai. Taip pat reikalinga atlikti pakeitimus Registrų centro Paslaugų apskaitos sistemoje.

Šiuo metu atlyginimą už Nekilnojamojo turto registro objektų registravimą (t. y. suteiktas paslaugas) automatiškai apskaičiuoja NETSVEP programa, notaras neturi galimybės koreguoti apskaičiuoto atlyginimo. Pagal šiuo metu galiojančius teisės aktus atlyginimas apskaičiuojamas už vieno juridinio fakto, vienos daiktinės teisės įregistravimą vienam konkrečiam daiktui, nepriklausomai nuo to, kam tas daiktas priklauso, kokiam (tame pačiame ar kitame) Nekilnojamojo turto registro įrašė jis įrašytas, kokios rūšies sandoriu jis yra perleidžiamas. Atitinkamai apskaičiuoti atlyginimą ir apskaityti paslaugas yra pritaikytos NETSVEP programa ir Paslaugų apskaitos sistema, t. y. atlyginimas skaičiuojamas už faktines paslaugas pagal faktines sąnaudas. Vien tik į Paslaugų apskaitos sistemą įrašius kelias ar keliolika paslaugų, o NETSVEP programoje programinį kodą papildžius dešimtimis išimčių Nutarimo nuostatos nebus įgyvendintos. Nutarimo nuostatomis įgyvendinti NETSVEP programoje būtina sukurti alternatyvų atlyginimo už Nekilnojamojo turto registro objektų registravimą (t. y. suteiktas paslaugas) apskaičiavimo funkcionalumą, t. y. NETSVEP programoje turi būti sukurta nuolaidų sistema, kuria naudodamasis notaras galėtų pritaikyti Nutarime nurodytas išimtis Nutarime nurodytoms asmenų grupėms esant Nutarime nurodytoms sąlygoms. Atkreipiame dėmesį, kad pagal Nutarimu nustatytą reglamentavimą praktikoje gali susidaryti labai įvairios situacijos, kada turės būti taikoma skirtinga atlyginimo apskaičiavimo tvarka, todėl visos šios situacijos turi būti identifikuotos, o jų apskaičiavimo tvarka turi būti realizuota NETSVEP programoje ir Paslaugų apskaitos sistemoje.

Tokio sudėtingumo programiniams pakeitimams realizuoti optimaliai reikalingi 5–6 mėn., vien testavimo ir bandymo darbams būtina skirti 2 mėn. Tačiau Registrų centras, atsižvelgdamas Lietuvos Respublikos Vyriausybės ir kitų suinteresuotų asmenų lūkesčius, perskirstęs savo resursus, nukeldamas kitų suplanuotų darbų įvykdymo terminus ir skirdamas maksimalias pajėgas tiek analizei, tiek projektavimui ir konstravimui, tiek diegimui ir testavimui, yra pasiryžęs NETSVEP programos ir Paslaugų apskaitos sistemos pakeitimo darbus įgyvendinti preliminariai per 3 mėn.

Nutarimo nuostatų, kuriomis vadovaujantis registrų duomenys, nepriklausomai nuo teikiamų duomenų formato, per bendrą Registrų centro saityno paslaugą RC_BROKER į trečiųjų

³ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Viešojo valdymo grupės 2020 m. lapkričio 23 d. pažyma Nr. NV-3162; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/af95e9012d6b11eb8c97e01ffe050e1c?ifwid=9iufy64qd>.

⁴ Lietuvos Respublikos Vyriausybės kanceliarijos Teisės grupės 2020 m. lapkričio 24 d. išvada Nr. NV-3176; <https://e-seimas.lrs.lt/portal/legalAct/lt/TAK/689e85f02e2111eb8c97e01ffe050e1c?ifwid=9iufy64qd>

asmenų sistemas būtų teikiami už atlyginimo dydį, taikomą kai duomenys teikiami „sistema-sistema“ būdu, įsigaliojimas taip pat turėtų būti atidėtas dėl reikalingų atlikti technologinių bei apskaitos pakeitimų. Perskirsčius resursus (atidedant kitus pradėtus projektus) šie neplanuoti darbai galėtų būti atlikti per 1 mėn.

Dar kartą pažymime, kad Registrų centras šiuo metu nėra pasirengęs užtikrinti Nutarimo nuostatų įgyvendinimo. Neatlikus NETSVEP ir Paslaugų apskaitos sistemos pakeitimų, kitų pakeitimų negalės būti tinkamai apskaičiuojamas ir apskaitomas atlyginimas už paslaugas. Jei Nutarimas įsigalios artimiausiu metu, paslaugos Nutarime nurodytomis sąlygomis negalės būti teikiamos.

Atsižvelgdami į tai, prašome inicijuoti Nutarimo taikymo atidėjimą ir sudaryti sąlygas Registrų centrui pasirengti įgyvendinti Nutarimo nuostatas.

Atkreipiame dėmesį, kad dėl darbų, skirtų Nutarimo nuostatoms realizuoti, įgyvendinimo skubos tvarka perskirstyti Registrų centro tvarkomų registrų ir informacinių sistemų vystymo darbų prioritetai įtakos kitų projektų įvykdymo vėlavimą 1–3 mėn., taip pat dėl maksimaliai sutrumpintų šiai užduočiai atlikti reikalingų detalios analizės, projektavimo, programavimo ir testavimo terminų kyla klaidų ir neatitikimų rizika.

Primename, kad dėl Nutarimu nustatyto reguliavimo Registrų centras bus priverstas atitinkamas paslaugas teikti negaudamas jam teisėtai priklausančio atlyginimo, t. y. teikti paslaugas savo sąnaudomis. Dėl šių priežasčių Registrų centras gali susidurti su finansiniais sunkumais, dėl ko gali strigti Registrų centro paslaugų teikimas, įmonė bus nepajėgi užtikrinti nepertraukiamos valstybės registrų ir informacinių sistemų veiklos. Todėl prašome užtikrinti Nutarimui įgyvendinti reikalingų valstybės biudžeto lėšų skyrimą, tokiu būdu kompensuojant sąnaudas, kurias patirs Registrų centras teikdamas paslaugas už atlyginimą, nustatomą Nutarimu.

Generalinis direktorius

Saulius Urbanavičius

T. Jaškūnaitė-Juodėnienė, tel. (8 5) 268 8368, el. p. Toma.Jaskunaite-Juodeniene@registrucentras.lt